

Banku Zentralak eta Altxor Publikoak

1. Teklatuaren bidez...

W. Mosler-ek FED eta Altxor Publikoaren koordinazioaz: *Altxor Publiko subiranoek ez dute beren moneta maileguz hartu, gastatu ahal izateko*¹.

Ordenagailuaren teklatura erabiltzen da...

Hona Stephanie Kelton-ek dioena²:

“The Federal Reserve, like any bank, can acquire an asset simply by crediting a bank account. In other words, the bank pays by creating money. As Alan Greenspan explained, the Fed has an unlimited capacity to spend in US dollars. It can pay trillions of dollars with a single keystroke.”

Izan ere, 2012ko martxoaren 29an, Ben Bernanke FEDko buruak honela zioen³:

“Now, you might ask the question, well, the Fed is going out and buying 2 trillion dollars of securities – how did we pay for that? And the answer is that we paid for those securities by crediting the bank accounts of the people who sold them to us, and those accounts, at the banks, showed up as reserves that the banks would hold with the Fed. So the Fed is a bank for the banks. Banks can hold deposit accounts with the Fed, essentially, and those are called reserve accounts. And so as the purchases of securities occurred, the way we paid for them was basically by increasing the amount of reserves that banks had in their accounts with the Fed.”

“Sometimes you hear that the Fed is printing money in order to pay for the securities we acquire. And I’ve talked about that in some, you know, in giving some conceptual examples. But as a literal fact, the Fed is not printing money to acquire these securities, and you can see it from the balance sheet here, the light blue line is basically flat. The amount of currency in circulation has not been affected by these activities.”

“...reserve balances. Those are that accounts that banks, commercial banks, hold with the Fed, and they are assets of the banking system and they are liabilities of the Fed, and that’s basically how we paid for those securities. And so, the banking system has a large quantity of these reserves, but they are electronic entries at the Fed. They basically just sit there. They’re not in circulation. They’re not part of any broad measure of the money supply. They’re part of what’s called the monetary base, but again, they’re not, they certainly aren’t cash.”

FED ezin da dirurik gabe geratu, inoiz ez.

Kelton-en galdera⁴:

---

¹ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2013/06/16/randall-wray-k-warren-mosler-i-buruz/>.

² Ikus <http://neweconomicperspectives.org/2012/03/where-did-the-federal-reserve-get-all-that-money.html>. Halaber, ikus <http://harryshearer.com/transcript-stephanie-kelton-interview/>.

³ Ikus <http://www.scribd.com/doc/87374621/Bernanke-Lecture-Four>.
<http://www.federalreserve.gov/newsevents/lectures/the-aftermath-of-the-crisis.htm>.
<http://www.federalreserve.gov/mediacenter/files/chairman-bernanke-lecture4-20120329.pdf>.

⁴ Ikus <http://neweconomicperspectives.org/2012/03/where-did-the-federal-reserve-get-all-that-money.html>.

*“So ask yourself this question: **If the Federal Reserve can create trillions of dollars with a single keystroke**, and the Fed is the government’s bank, then why does President Obama claim we’ve “run out” of money?...*

Kelton-en erantzuna:

“The answer is simple. Most of us don’t understand the monetary system. Instead of deciding how the government should wield its power over the dollar, we live in fear of the ratings agencies, the Chinese, the bond market vigilantes and other imaginary evils. And this holds all of us back...”

Badago irtenbiderik. Kelton-ek, berriz:

“There is an alternative. And it begins with an understanding of the monetary system.”

2010ean, Mosler-ek *Mosler for Senate* izeneko lantxoan⁵ honela zioen, laburpen argi eta zehatzean:

- (a) Diru modernoak konputagailuen bidez funtzionatzen du
- (b) Gobernuak gastatzen edo maileguak ematen dituenean, hori gauzatzen du banku pribatuen kontuetan zenbakiak gehituz
- (c) Gobernuak zergapetzen duenean, lehengo kontu horiek beherantz markatzen ditu
- (d) Gobernuak maileguak hartzen dituenean, soilik egiten duena hauxe da: FEDko eskari-gordailu batetik (erreserba-kontutik) FEDko aurrezki-kontu batera (balore-kontura) fondoak aldatzea
- (e) Gobernuak gastatzen duen dirua ez dator inondik, eta ez du ezer kostatzen ekoizteko
- (f) Beraz, Gobernua ezin da dirurik gabe gelditu, ez du behar beste lekuetatik maileguz hartzea (kasu, Txinatik) edozein gauza finantzatzeko
- (g) Gobernu-defizitak gure aurrezkiei gehitzen zaizkie —azken zentimoraino—, kontabilitatea dela eta
- (h) Mosler-en nomina-zergak zuzenki errentak eta aurrezkiak handituko ditu. (Kasurako, baldin eta Mosler-en zerga-murrizketa astero 20×10^9 dolarreko bada, gainontzeko hiritarrentzat horixe izango da gehiketa zehatza errentan eta aurrezkian.)
- (i) Gobernu federalarentzat, zergek ez dute balio diru-sarrerak bereganatzeko, ekonomiaren tenperatura kontrolatzeko termostato gisa antzekoak dira. Oso beroa denean, zergak igotzeak

---

⁵ Ikus <http://moslereconomics.com/2010/08/31/press-release-2/>.

hoztu egingo du. Baldin eta ekonomia oso hotza bada (orain bezala), zerga-murrizketa handi bat da beharrezkoa, ekonomia berotzeko, funtzionatze-tenperatura lortu arte

2. Teklatuaren bidez...: Eurolandian ere?

Teklatuaren bidez izeneko sarreran aipatu dena, edozein estatu subiranori dagokio, hau da, Banku Zentral (BZ) eta Altxor Publiko subiranoak dauzkaten estatuei. Hona hemen batzuk: AEB, Britainia Handia, Australia, Suedia, Norvegia, Ekuador, Venezuela, ...

Tresnak badauzkate. Kontua da apropos eta ongi erabiltzea..., eta horretarako DTMkoek bidea erakutsi digute.

Eta Eurolandian? Litekeena ote da sarrera horretan aipatu dena Europako Batasunean (EB) martxan jartzea?

EBko estatu desberdinak ez dira subiranoak.

Gainera EBZ 'independentea' da, ez dago inolako Parlamenturen menpe.

Defizit publikoa erlijioari⁶ dagokio, harrigarri bada ere.

Ondorioz, Eurolandian austeritatea eta murrizketak dira nagusi.

Baina inbertsio publikoak egiteko, osasungintzan, irakaskuntzan, heziketan, eta oro har, zerbitzu publikoetan inbertitzeko dirua badago egon. Baita erretreta edo erretiro duinak bermatzeko ere, 62 urtetik aurrera egingo diren erretirorako diru laguntzak finantzatzeko.

Hori guztia finantzatzeko, **non dago dirua?**

EBZn, hots, Europako Banku Zentralean.

Baina **diru hori ez da objektu bat**⁷, DMTkoek argi erakutsi duten moduan eta Ben Bernanke-k berak aipatu duen bezala⁸.

Gogoratu S. Kelton: "... *the Federal Reserve can create trillions of dollars with a single keystroke...*"

Banku Zentral batek dirutza sortu ahal badu teklatuaren bidez, zergatik ez du EBZk funtzionatzen beste BZ guztiek funtzionatzen duten bezala?

Warren Mosler-ek aspaldian salatu du egoera hori eta aspalditik proposatu du irtenbidea.

Ikus, besteak beste, blog honetako ondoko sarrerak:

- a) FED eta EBZ⁹

---

⁶ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2013/05/17/trinitate-saindua-3a/>.

⁷ S. Kelton (<http://neweconomicperspectives.org/2012/03/where-did-the-federal-reserve-get-all-that-money.html>): "There is an alternative. And it begins with an understanding of the monetary system. The cat is already out of the bag. Chairman Bernanke confirms it. *Money is no object.*"

⁸ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2013/06/20/teklatuaren-bidez/>.

- b) Proposamenak¹⁰
- c) EBrako proposamena¹¹

Hortaz, hona Mosler-en proposamenekiko zenbait ohar:

- i) [EBZk teklatuaren bidez sortzen ditu euroak, nahi eta behar diren beste](#)
- ii) Urtero EBZk BPG osoaren % 10eko euro-ordainketak egingo dizkie gobernu eurokideei, *per capita*-ko oinarrian: [Teklatu baten bidez egin daitezke horrelako ordainketak](#)
- iii) EBZk lan bermeko programa finantzatzeko du: [Teklatu baten bidez egin daiteke finantzaketa hori](#)

(Gaurko baldintzetan, ez dago inolako inflazio arazorik¹².)

3. Europako, Espainiako eta Frantziako Banku Zentralak. Eta Euskal Herrian?

Baskongadetan Espainiako BZren 'adarra' martxan jartzea litekeena da¹³.

Era berean, Nafarroan Espainiako BZren 'adarra' martxan jar liteke. Zergatik ez?

Iparraldeko Frantziako BZren 'adarra', litekeena ote?

Frantziak ez du onartzen gure Iparraldea. Baina Baionako Merkataritza Ganbara¹⁴ hortxe dago.

Banku Zentral horien 'adarrak' martxan jariko diren bitartean, hona hemen proposamen zehatz bat.

Jadanik ezaguna denez, Europako Banku Zentralak (EBZ) euroak jaulki ditzake inolako arazorik gabe, behar diren beste eta [teklatuaren bidez](#).

Euro multzo hori EBko estatuetan banatu ahal da, populazioaren arabera, Warren Mosler-ek erakutsi digun bezala.

Hortaz, EBZtik Frantziara **X** dolar joango lirateke eta Espainiara **Y**.

X dolar haietatik, eta Iparraldeko biztanleriaren arabera, Baionako Merkataritza Ganbarari **w** dolar dagozkio.

Y dolar haietatik, Baskongadetako hiru Diputazioei, biztanleriaren arabera, **z** dolar dagozkie, eta **v** dolar Nafarroako Diputazioari, hots, nafar Gobernuari.

---

⁹ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/02/01/warren-mosler-aebetako-fed-eta-eurolandiako-ebz/>.

¹⁰ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/05/21/warren-mosler-en-proposamenak/>.

¹¹ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2013/02/14/mosler-en-eurolandiarako-proposamena/>.

¹² Ikus <http://moslereconomics.com/2011/11/14/it-must-be-impossible-for-the-fed-to-create-inflation/>.

¹³ Ikus http://www.astekaridigitala.net/El_Gobierno_vasco_reclama_competencias_del_Banco_de_Espa_a_en_materia_de_control_de_entidades_financieras_n31357.aspx.

¹⁴ ikus http://eu.wikipedia.org/wiki/Baiona-Euskal_Herriko_Merkataritza_Ganbara.

Modu horretan, hala Iparraldean nola Hegoaldean dirua egongo litzateke arlo publikoko betebeharrak eta beharrianak betetzeko: **w + z + v**.

Kasu, inbertsioa publikoa finantzatzeko, enpresa txiki eta ertainerako diru laguntzak emateko, irakaskuntzan eta heziketan dirua sartzeko, gauza bera osasungintzan, eta, nola ez!, 62 urtetik aurrera, erretiro duinerako behar den beste euro erabiltzeko. Baita *lan bermeko* programetan aritzeko ere.

Dirurik badago.

Non? EBZn 'dago'. Baina diru hori ez da objektu bat. Dirua **teklatuaren bidez** sortu ahal du EBZk. **Kostua zero da**.

Prest ote gaude Europako BZri geuri dagokiguna eskatzeko modu demokratiko eta arrazoitsu batez?

Prest ote gaude horrelako 'politika' zuzena martxan jartzeko?

Zertan ari gara?

4. Zer egin bankuekin? FEDtik eta EBZtik Euskal Herrira

4. 1. AEBko FED

Ben Bernanke FEDko nagusiak argi izan ditu bi afera erabat desberdin: alde batetik, FEDtik merkataritza-banku batera doan mailegatze-prozesua, eta bestetik, zergen ordainketa.

Mailegatze-prozesua konputagailua erabiltzea da, besterik ez: alegia, edozein bankuk FEDn daukan kontuko kantitatea handitzea¹⁵.

---

¹⁵ Ikus http://www.cbsnews.com/stories/2009/03/12/60minutes/main4862191_page2.shtml. *Asked if it's tax money the Fed is spending, Bernanke said, "It's not tax money. The banks have accounts with the Fed, much the same way that you have an account in a commercial bank. So, to lend to a bank, we simply use the computer to mark up the size of the account that they have with the Fed. It's much more akin to printing money than it is to borrowing."*

Halaber, ikus Bill Mitchell-ek dioena (*When the government owes itself \$US1.6 trillion*, <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=15591>):

"... we might just recall what the current US Federal Reserve Governor matter-of-factly told the US Congress (Committee on Financial Services) on July 14, 2011 (Ron Paul is part of that Committee). The Chair Congressman Duffy asked him:

DUFFY: ... When — when you buy assets, where does that money come from?

BERNANKE: We create reserves in the banking system which are just held with the Fed. It does not go out into the public.

We can argue about the technicalities but the essence is that there is no revenue-constraint operating here.

The discussion continued:

DUFFY: Does it come from tax dollars, though, to buy those assets?

BERNANKE: It does not.

Once again technicalities aside (for example, the purchase of interest-bearing assets from the private sector reduces private incomes which some might consider to be a "tax"), this reinforces the fact that the government, in this case, the federal reserve, is not revenue-constrained.

DUFFY: Are you basically printing money to buy those assets?

BERNANKE: We're not printing money. We're creating reserves in the banking system.

Zergen afera beste kontu bat da¹⁶: behin zerga ordaindu eta gero, diru hori soilik kontabilitatean azaltzen da, egindako ordainketaren lekukoa izateko¹⁷.

4. 2. Eurolandiako EBZ

EBZ euroaren banku zentrala da.

EBZk euroak gastatzen eta maileguz ematen ditu soilik kontuak kreditatuz. Euro horiek ez datoz inondik. Teklatuaren bidez sortzen dira. 'Datu sarrerak'¹⁸ dira. Izan ere, edozein banku zentralak, operatiboki, bere monetan edozein ordainketa kopuru egin dezake¹⁹.

Banku zentralak ez dira, beren monetan, diru-sarrerek murriztuta. Eta ekonomia moteltzen denean, ziklikoki kontra jarduteko gai dira.

4. 3. Bankuak: zer egin?

Gauza askotxo daude egiteke. Hona hemen zipriztin batzuk.

4. 3. 1. AEBn: Mosler-ek bankugintzaz

Politika monetarioa berrantolatzea, FEDk banku kide guztiei maileguz emanaz, etengabeko likidezia segurtatzeko²⁰.

Altxor Publikoko tituluen merkatua birmoldatzea, Altxor Publikoak 3 hilabeteko fakturak jaulkiz²¹.

This is the electronic version of "printing money" which in Modern Monetary Theory we refer to as adding financial assets to the non-government sector.

The point here though is that the central bank acts as "part" of the overall US government (consolidated treasury-central bank) and can credit bank accounts at will. Please read my blog [Nationalising the banks <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=12077>] for more discussion on this point.

Think about what a US dollar is. Anyone holding one can present them (or the electronic version, deposits) to the US government in return for a tax credit (payment of their tax liabilities). So when the Federal Reserve credits bank accounts it is really providing Treasury tax credits to the holders of those accounts."

¹⁶ Ikus *When the government owes itself \$US1.6 trillion*, <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=15591>:

"When a US citizen (this applies in any sovereign nation) pays their taxes the conceptual chain of events is that the central bank accounts for the payment (acknowledging the tax credit) and informs the Treasury that the tax obligation has been eliminated. The dollars don't go anywhere! The scores are adjusted, that is it."

¹⁷ Ikus *When the government owes itself \$US1.6 trillion*, <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=15591>:

"The conclusion is obvious as it is powerful. These electronic credits come from nowhere and enter the non-government sector as a tax credit against obligations that the non-government agents have to government. The source of these funds cannot come from the taxpayer. Similarly, when the tax credits are redeemed they go nowhere other than into accounting books to record the events."

¹⁸ *As Chairman Bernanke responded when asked where the hundreds of billions of dollars lent to the banks came from: '... we simply use the computer to mark up the size of the account they have with the Fed'.*

¹⁹ Kasurako, *"When the ECB makes a 500 million euro purchase of securities no one asks where the euro came from, whether it was taxpayer money, or whether the ECB somehow borrowed it from China."*

²⁰ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/11/04/warren-mosler-ek-bankugintzaz/>.

Mosler-ek ingelesez:

"Reorganize monetary policy by having the Fed lend in the fed funds market to all member banks to ensure permanent liquidity. Demanding collateral from banks is disruptive and redundant, as the FDIC already regulates and supervises all bank assets."

²¹ Mosler-ek ingelesez: *"Remodel the Treasury securities market, by having the Treasury issue nothing longer than 3 month bills. Longer term securities serve to keep long term rates higher than otherwise."*

Mosler FDICz ere aritzen da²².

Halaber, FEDz eta Altxor Publikoaz.

Zehazki,

FEDrako zenbait proposamen²³: FEDk maileguz eman behar die banku kideei, mugaturik gabeko kopuruetan. Horrela, bankuen arteko FEDko fondoan merkaturatzea erabat deuseztatzen da. FEDk bankuak erabili behar ditu politika monetariorako eragile gisa. Zero interes-tasako politika iraunkorra izan behar du. FEDk Altxor Publikoko tituluetan kreditu ordaintze ezeko aseguruia eskainiko dio edozein erosleri bere banku sistemaren bidez.

Altxor Publikorako proposamen batzuk²⁴: Altxor Publikoko titulu guztien jaulkitzearekin bukatzea. Altxor Publikoak ezin ditu aktibo finantzarioak erosi.

4.3.2. Eurolandian

FEDrako ikusi duguna EBZn aplikatzea.

Nahiz eta oraindik Eurolandian Altxor Publikorik ez egotea, AEBko Altxor Publikorako ikusi dugunaren antzekoa Eurolandian bertan aplikatzen hastea.

Kasurako, hona hemen Mosler-en EBrako zilarrezko irteera²⁵:

- i) EBZk esplizituki gordailu aseguruia bermatzen du eta banku erregulazioa bere gain hartu
- ii) EBZk % 0 tasa politika iraunkorra egiten du
- iii) EBZk herrialde kideen zorra bermatzen du
- iv) EBk defizit mugak BPGren %8an jartzen ditu, hobetutako betearazte politikarekin.
- v) EBk bere ondasun eta zerbitzu publikoak fokatzen ditu langabeziarik handienetako eskualdeetan
- vi) Lan bermea: EBZk ELR programa, edo lan bermeko programa (*employer of last resort*, alegia, azken baliabideko enplegatzaile gisa) finantzatuko du

Bere aldetik, Bill Mitchell-ek honelako proposamenak egin ditu²⁶:

- a) Ongi funtzionatzen duen moneta sistema federal batean, banku zentralak ez luke nahita hazkundera geldiaraziko. Alderantziz, sorturiko kalteari laguntza eskaini behar dio; are gehiago baldin eta eskaintza horren baldintza gisa, alde aurretik, kalte handiagoa kausatu bada.
- b) Euroguneak ulertu behar duena hau da: bankuen helburu bakarra ordainketa sistema bat eratzea da, eta kreditua merezi duten bezeroei maileguak hornitzea. Kontu handia izan behar

---

²² Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/11/04/warren-mosler-ek-bankugintzaz/>: FDIC hobetzea. Hipoteka merkaturan praktika berriak martxan jartzea, Altxor Publikoak zuzenki etxegintza agentziak finantzatu. (Ikus desahuzioari edo kaleratzeari buruz dioena.) AEBko Altxor Publikoko zorpekoak (*overdrafts*) birjartzea FEDn. Ekonomia gehiegi 'berotzen' bada, zerga federalak igotzea, soilik ekonomia 'hozteko', eta ez 'edozer ordaintzeko'.

⁹ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/11/04/warren-mosler-ek-bankugintzaz/>.

²⁴ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/11/04/warren-mosler-ek-bankugintzaz/>.

²⁵ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2013/03/21/warren-mosler-zurich-en/>.

²⁶ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/09/17/ebz-europako-bankuak-eta-bundesbank/> eta <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=20975>.

dute beti arrazoizko kreditu arriskua zer den jakiteko. Puntu horretan, bankuak estu erregulatu beharko lirateke.

Zentzu horretan,

- c) Soilik mailegu hartzaileei zuzen maileguak ematea permititu behar zaie. Mailegu guztiak erakutsi behar dira eta balantze orrietan gorde. Horrek hirugarren alderdiko komisioak geldiaraziko ditu, zentzuek zerikusia izan baitezakete bankuak 'burtsalari' gisa aritzean eta mailegu edo eta beste aktibo finantzarioak saltzean, mozkinak lortzeko. Bankugintzaren oraingo krisia arlo horretan sortu da (sortu dute!) eta erregulatzea zaila eta garestia da. Bankuak itzuli beharko lirateke aspaldian izan ziren izaerara.
- d) Bankuei debekatu beharko litzaieke edozein aktibo finantzario berme gisa onartzea, maileguak babesteko. Bermea mailegua aurreratzen den aktiboaren gaineko errentaren balio estimatua izan beharko litzateke. Horrek bankuei behartuko lieke kreditu arriskua osoki baloratzea.
- e) Bankuei debekatuko beharko litzaieke balantze-orririk kanpoko aktiboak edukitzea, kasu erregulazioa saihestu dezaketen finantza konpainiako zenbait adar berezitan edukitzea.
- f) Bankuei beti debekatu beharko litzaieke kreditu ordaintze ezeko aseguratuta tratu egitea. Hori arriskua balioztatzen duenari dagokio.
- g) Bankuak mugatuak egon beharko lirateke maileguak hornitzeko eta ez aritzeko beste edozein merkataritza jardueratan.

Ez dago inongo zentzu publikorik bankuak goian aipaturiko jardueretatik kanpo aritzeko. Orduan, eta soilik orduan, EBZ-k, krisiaren kasuan, azken baliabideko mailegu emailearen rola jokatu ahalko du.

4. 4. Euskal Herrian, zer?

Euskal Herrian ez dugu ez Banku Zentralik (BZ) ez Altxor Publikorik, eta biak beharrezkoak dira.

Hortaz, maila estrategikoan biak lortzea da zereginik garrantzitsuenetariko bat.

Bien bitartean, Altxor Publikoaren rola nolabait Baskongadetako eta Nafarroako Diputazio desberdinek, baita Baionako Merkataritza Ganbarak ere, bete ahal dute, gaurko baldintza eta kondizioetan²⁷.

(Aipatu bezala, helburuak askoz haratago doaz, alegia, benetako Euskal Herriko Altxor Publiko orokorra eta euskal BZ edukitzea, hots, Euskal Herriko Banku Zentral bakarra, munduko estatu subirano guztiek edo EBko estatu ez subirano guztiek, erakunde biak dauzkaten antzera.)

Dena den, eta gaurko egoeratik abiatzeko, BZri buruz eta Altxor Publikoaz, ikus goiko 3. atala.

---

²⁷ ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2013/06/21/europako-espainiako-eta-frantziako-banku-zentralak/>.